

TANTÁRGYI TEMATIKA

<p>Tantárgy neve: Történeti névtan I. A magyar személynevek története II. Magyar helynévkutatás III. Névtani teregyakorlat</p>	<p>Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN511, BTMMN512, BTMMN518 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
	<p>Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet</p>
	<p>Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)</p>
<p>Tárgyfelelős (név, beosztás): Kecskés Judit egyetemi docens</p>	
<p>Tantárgyi egység: Magyar helynévkutatás</p>	
<p>Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN512 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>	
<p>Javasolt félév: 3., 4., a tanári 1. sz. mintatanterv szerint 3. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)</p>	<p>Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
<p>Óraszám/hét: BTMMN511, BTMMN512: 1 előadás, 1 konzultáció, BTMMN518: 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves órázámának mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)</p>	<p>Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN511, BTMMN512: kollokvium, BTMMN518: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)</p>
<p>Kreditpont: 2</p>	<p>Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)</p>
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatót a magyar helynévkutatás történetével, a magyar történeti helynevek rendszerével és a helynevek nyelvi modellálásával. Az előadás tartalma: helynevek vagy földrajzi nevek műszóhasználati problémái; a magyar történeti helynévkutatás áttekintése; a névfajták bővülő rendszere; az etimológiai alapú helynévrendszerezések; helyneveink nyelvi rendszertani elemzése; a helynevek változási modellje.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Helynév-földrajzi név. Terminológiai problémák 2. Hivatalos név és népi névadás helyneveinkben 3-4. A magyar helynévkutatás története 5. Hajdú Mihály helynév-rendszerezési modellje 6. Az etimológiai alapú helynévrendszerezések 7. Hoffmann István helynév-rendszerezési modellje 8. Funkcionális-lexikológiai helynév-rendszerezési modellje 9. Helynévképzők 10. Helynév-változási modellek 11. Névjárások (helynevek nyelvjárási jellemzői) 12. A Magyar Névtár legújabb kutatási eredményei 13. Helynévtörténeti Tanulmányok legújabb kutatási eredményei 	
<p>Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): kollokvium</p>	
<p>Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ A kód jelentése:</p>	

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ivre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BENKŐ Loránd, *Név és történelem: Tanulmányok az Árpád-korról*. Bp., Akadémiai, 1998.

HOFFMANN István, *Helyneveink nyelvi elemzése*, Debrecen, KLTE Magyar Nyelvtudományi Intézet, 1993.

HOFFMANN István, *Magyar helynévkutatás, 1958–2002*, Debrecen, 2003 (A Magyar Névarchívum Kiadványai, 7).

INCZEFI Géza, *Földrajzi nevek névtudományi vizsgálata*, Bp., Akadémiai, 1970.

KISS Lajos, *Földrajzi neveink nyelvi fejlődése*, Bp., Akadémiai, 1995 (NytudÉrt, 139).

KRISTÓ Gyula, *Szemponok korai helyneveink történeti tipológiájához*, Szeged, 1976 (Acta Historica, Tomus LV).

LŐRINCZE Lajos, *Földrajzi neveink élete*, Bp., Akadémiai, 1947.

MEZŐ András, *Patrocíniumok a középkori Magyarországon*, Bp., 2003 (METEM, 40).

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

KÁZMÉR Miklós, *A „falu” a magyar helynevekben*, Bp., Akadémiai, 1970.

Névtani Értesítő;

A Magyar Névarchívum Kiadványai (<http://mnytud.arts.unideb.hu/nevarch.php>);

Magyar Névtani Dolgozatok;

Helynévtörténeti tanulmányok (<http://ht.unideb.hu/>)

Onomastica Uralica I–V.